

Kiezen voor diversiteit

DE KRACHT VAN DE ZUIDVLEUGEL LIGT IN DE BREDE SAMENHANGENDE ECONOMISCHE STRUCTUUR. EEN GEZONDE VOEDINGSBODEM VOOR DE OPGAVE WAAR DE REGIO HET KOMENDE DECENNIUM VOOR STAAT: INNOVEREN EN VERDUURZAMEN.

De Zuidvleugel beschikt over een aantal zeer krachtige internationaal concurrerende sectoren waarmee de regio een belangrijke bijdrage levert aan de economische prestaties van de BV Nederland. De meeste van de door de Rijksoverheid geïdentificeerde topgebieden hebben hun kern in de Zuidvleugel. De mainport Rotterdam, de greenports, het Haagse cluster van vrede, recht en veiligheid en economische clusters rond de universiteiten van Delft, Leiden en Rotterdam op het gebied van life sciences, water- en deltattechnologie zijn allemaal beeldbepalende sectoren die leidende posities innemen in internationale groeiemarkten. Daarnaast beschikt de Zuidvleugel met de stedelijke agglomeraties van de metropoolregio Rotterdam - Den Haag over krachtige stedelijke centra waar zich grote concentraties van zakelijke dienstverlening bevinden, o.a. op het gebied van ICT en telecom, pensioenen en verzekeringen en havengerelateerde zakelijke diensten.

De diversiteit van de economie is een belangrijke kracht van de Zuidvleugel. Het is de basis onder de vernieuwing van de economische structuur. Internationale case studies laten zien dat een diverse economische structuur een belangrijk kenmerk is van succesvolle regio's. Niet alleen zijn zulke regio's beter bestand tegen conjunctuurele schokken, vooral ook biedt een diverse economie mogelijkheden tot kruisbestuiving tussen verschillende economische activiteiten. 'Not speciality but diversity is the future' voor deze regio volgens de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (IOESO) in de analyse Higher Education in Regional and City Development Rotterdam

dam [The Netherlands, OECD 2010]. Op de dwarsverbanden tussen sectoren ontstaan vaak innovaties, bronnen van economische vernieuwing en groei. De groeipotentie van de Zuidvleugel is daardoor ook groot. Het onderzoek dat Roland Berger Strategy Consultants recentelijk heeft uitgevoerd in opdracht van het Bestuurlijk Platform Zuidvleugel laat zien dat de economische ontwikkeling van de Zuidvleugel de komende tien jaar vooral wordt bepaald door negen stuwende sectoren:

1. Transport & Logistiek,
2. Chemie & Energie,
3. Greenports,
4. Vrede, Recht & Veiligheid,
5. Cleantech,
6. Life Sciences & Health,
7. Pensioenen & Verzekeringen,
8. Maritiem en
9. ICT & Telecom.

Het onderzoek laat ook zien dat het geen vanzelfsprekendheid is dat de aanwezige groeipotentie ook daadwerkelijk wordt gerealiseerd. Roland Berger spreekt van een opgave zonder precedent. Belangrijke hindernissen in de regio liggen op terreinen als: versnippering en onvoldoende schaal van initiatieven, gebrekkige samenwerking, de aansluiting onderwijs op arbeidsmarkt en innovatie.

De portefeuillehouders economie in de Zuidvleugel hebben de handen ineen geslagen om gezamenlijk te werken aan de Economische Transitie Agenda voor de Zuidvleugel, op basis waarvan de zuidvleugelpartners met het bedrijfsleven en kennisinstellingen concrete afspraken maken om deze hindernissen gezamenlijk aan te pakken en kansrijke ontwikkelingen aan te jagen.

V.l.n.r. F.J. van den Oever - Dordrecht, P.L. Guidermond - Delft, J. van der Tak - Stadsgeest Haaglanden, B. Emmens - Zoetermeer, J. Baljeu - Rotterdam, H.P.M. Kool - Den Haag, J.W.A. van Dijk - provincie Zuid-Holland, R. Strijk - Leiden, J.B. uit den Boogaard - Holland Rijnland, A.S. Scholten - Drechtsteden, T. Hoekstra - Alphen aan den Rijn, J.P.J. Lokker - Midden-Holland

'Het gaat om individuen die hun nek willen en durven uitsteken.'

HET ONDERZOEK VAN ROLAND BERGER IS BEGELEID DOOR EEN EXPERT COMMITTEE BESTAANDE UIT VERTEGENWOORDIGERS VAN BEDRIJFSLEVEN, KENNISINSTELLINGEN EN MAATSCHAPPELIJKE ORGANISATIES ONDER VOORZITTERSCHAP VAN JAN FRANSSSEN, VOORZITTER BESTUURLIJK PLATFORM ZUIDVLEUGEL (BPZ). DE ROL VAN DE EXPERTS WAS DE KWALITEIT, DE BREEDTE EN DIEPGANG VAN HET ONDERZOEK TE STUREN EN TE BEWAKEN EN ACTUELE INZICHTEN EN KENNIS IN HET ONDERZOEK IN TE BRENGEN. ONDERSTAAND HET ADVIES WAARMEE DE LEDEN VAN DE EXPERT COMMITTEE HET RAPPORT HEBBEN AANGEBODEN AAN HET BPZ.

'Het onderzoek van Roland Berger bevestigt de economische kracht van de Zuidvleugel. De regio herbergt economische clusters en een kennisinfrastructuur die tot de wereldtop behoren. De groeipotentie van traditionele sterke sectoren als chemie, energie, transport en greenports is groot, zeker als er kruisbestuiving plaatsvindt met relatief nieuwe sectoren als Cleantech, ICT & Telecom en Life Science & Health. Het onderzoek maakt ook inzichtelijk dat het geen vanzelfsprekendheid is dat die potentie daadwerkelijk wordt gerealiseerd. Ontwikkelingen als de vergrijzing, de klimaatverandering, en de energiecrisis nopen het (regionale) bedrijfsleven tot ongekende inspanningen om concurreren te blijven. De concurrentiekracht van het bedrijfsleven zal gevonden moeten worden in meer innovatie, flexibiliteit en verduurzaming. Roland Berger spreekt terecht van

een transitie-opgave van nationaal belang, die overigens nauw aansluit bij het nieuwe kabinetsbeleid.

Het onderzoek van Roland Berger laat scherp zien dat de belangrijkste hindernissen voor de realisering van de groei liggen op terreinen als de regio profilering (gebrek aan focus, bestuurlijke drukte), arbeidsmarkt, ruimte, bereikbaarheid en bovenal innovatie. Het onderzoek maakt tevens duidelijk dat het slechten van deze hindernissen om een integrale aanpak vraagt van diverse met elkaar samenwerkende partijen. Wij sluiten ons geheel aan bij de conclusie van Roland Berger dat er in de Zuidvleugel tot dusver te gefragmenteerd wordt gewerkt en dat er te weinig schaal wordt gemaakt. Om te waarborgen dat het advies wordt opgevolgd door een breed gedragen

uitvoeringsagenda hebben de portefeuillehouders (regionale) economie van de provincie Zuid-Holland, Rotterdam en Den Haag als adviserende leden zitting gehad in de Expert Committee. Het verheugt ons dat zij hebben afgesproken om zich samen met de portefeuillehouders economie van de regio en hand in hand met bedrijfsleven en kennisinstellingen te gaan inzetten voor de uitvoering van de maatregelen zoals benoemd in het advies. Het succes van de agenda is immers afhankelijk van mensen. Het zullen uiteindelijk individuen uit de regio moeten zijn die de nek willen en durven uit te steken. Dat vraagt om strategisch en bindend leiderschap van key stakeholders. De 'trekkers' bepalen de uitvoeringsvorm. De Zuidvleugel heeft de ambitie om tot de topregio's van Europa te behoren. Dat is niet alleen een bestuurlijke wens, maar ook een maatschappelijke noodzaak. Het reali-

seren van de groeipotentie vergt inspanningen van velen om het vestigingsklimaat van de regio blijvend te versterken. Wij willen opmerken dat de keuzes die nu gemaakt worden, de positie van zowel de regio als Nederland over tien, twintig en wellicht dertig jaar bepalen. De opbrengsten kunnen navenant zijn: meer werkgelegenheid, een schoner en duurzamer bedrijfsleven en een toekomstbestendige regio.'

prof. dr. W.A. Hafkamp, hoogleraar Economie Erasmus Universiteit en wetenschappelijk directeur NiOS Institute; mr. drs. Minnesma MBA, directeur Stichting Urgenda; ir. drs. H.N.J. Smits, president-directeur Havenbedrijf Rotterdam N.V.; dr. V.C.M. Timmerhuis, algemeen secretaris / directeur Sociaal-Economische Raad; ir. R. Willems, lid Eerste kamer der Staten Generaal, voormalig president-directeur Shell Nederland

Life Sciences & Health

Vrede, Recht & Veiligheid

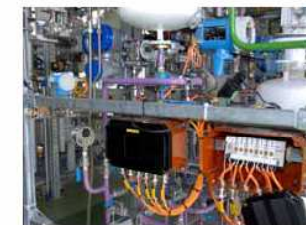
Maritiem

ICT

Cleantech

Chemie

Greenport

Schaalsprongprogramma's 2011-2015

In alle negen kansrijke sectoren wordt via tal van initiatieven ingezet op innovatie en vergroten van internationale concurrentiekracht. De ontwikkelingen in de Zuidvleugel hebben ook een nationaal belang.

Dit blijkt ook uit het feit dat een groot deel van de door het ministerie van EL&I benoemde topgebieden zich in de Zuidvleugel manifesteren. Deze gebieden zijn chemie, voedsel en bloemen, hightech, water, life sciences, energie, logistiek, tuinbouw en creatieve industrie. Per topgebied wordt door EL&I een integrale agenda met concrete actiepunten geformuleerd ter versterking van de Nederlandse concurrentiekracht en een duurzame samenleving. De integrale aanpak omvat een breed palet aan acties,

uiteenlopend van het aanpakken van onnodige regels, fiscaliteit, exportbevordering, talentontwikkeling, innovatie en duurzaamheid. De aanpak van de Economische Agenda sluit hierop aan, maar zet waar nodig de specifieke, regionale accenten. De cruciale vraag is op welke thema's de komende vier jaar extra versterking op zuidvleugelniveau nodig en effectief is. Hiertoe worden schaalessprongprogramma's en -projecten benoemd in elk van de negen kansrijke sectoren. Dit zijn programma's die:

- a. een schaalessprong bewerkstelligen in de ontwikkeling van de sector;
- b. passen binnen de relevante (sub-)regionale en Rijksagenda's;
- c. resultaten en effecten laten zien binnen de komende vier jaar;

d. organiserend vermogen binnen de regio bundelen en binden.

In de eerste helft van 2011 worden de schaalessprongprogramma's in overleg met bedrijfsleven en kennisinstellingen benoemd en uitgewerkt ten behoeve van het topgebiedenbeleid van de rijksoverheid, het EFR0-programma Kansen voor West of een nieuw te ontwikkelen regionaal stimuleringsfonds/instrument. Daar waar nog geen actie is ondernomen zullen bestuurlijke duo's per sector worden gevraagd om te zorgen voor draagvlak en voor een plan van aanpak langs de lijnen van de uitvoeringsagenda (arbeidsmarkt en onderwijs, promotie en acquisitie, financiering, valorisatie).

Acties

De zuidvleugelpartners presenteren met de Economische Transitie Agenda een ambitieuze agenda. De uitvoering vraagt om maatwerk. Sommige opgaven vragen om gecoördineerde actie op zuidvleugelniveau, andere opgaven worden al voortvarend opgepakt in lopende initiatieven binnen de Zuidvleugel. In deze initiatieven zit veel goedgerichte energie, power, betrokkenheid en samenwerkingsbereidheid. De economische agenda is erop gericht kansrijke initiatieven met elkaar te verbinden waar dat leidt tot meer focus, massa, slagkracht en snelheid in de uitvoering.

Fysieke bereikbaarheid en een adequate ruimtelijke voorziening van bedrijfsruimte van de benodigde kwantiteit, kwaliteit en ligging zijn opgaven vanuit de economie die

moeten worden doorvertaald in de ruimtelijke programma's, die ondermeer zijn gebundeld in het MIRT. De opgaven ten aanzien van het (beroeps)onderwijs, arbeidsmarkt en organiserend vermogen (waaronder samenwerking tussen kennisinstellingen, bedrijven en overheid - de zogenaamde triple helix) worden waar dat mogelijk is vertaald naar generieke programma's, en waar nodig naar een sectorspecifieke aanpak. Over de gehele breedte van de zuidvleugel economie hebben de zuidvleugelpartners met elkaar afgesproken zes acties te ondernemen:

1. Gebiedsspecifieke aanpak Arbeidsmarkt en Onderwijs gericht op knelpunten in de stuwende sectoren van de Zuidvleugel.
2. Bevorderen van samenwerking op het gebied van internationale acquisitie en

het aangaan van langjarige structurele internationale samenwerkingsrelaties met regio's in groeielanden (preferred cooperation en package deals).

3. Ontwikkelen van een valorisatieagenda i.s.m. de kennisinstellingen en bedrijfsleven.
4. Gezamenlijk oppakken van de opgave m.b.t. campusontwikkeling rond de universiteiten en kennisinstellingen (Leiden Bio Science, Haagse Campus, TIC Delft/Stadshavens).
5. Onderzoek naar een Regionaal Ontwikkelingsmaatschappij (inclusief groeistimuleringsfonds).
6. Ontwikkelen van schaalessprongprogramma's ter stimulering van extra marktkansen.

De samenwerking beperkt zich niet tot het schaalniveau van de Zuidvleugel alleen. De activiteiten van bedrijven en kennisinstellingen zijn immers niet gebonden aan bestuurlijke en administratieve grenzen en gebiedsbakeningen. Het realiseren van de doelstellingen van de Economische Agenda Zuidvleugel vraagt nadrukkelijk om een open blik naar buiten en het zoeken naar en versterken van functionele verbanden met andere steden en regio's, binnen de landsgrenzen tot ver daarbuiten.